

ДОКТОР
ПРОКТОР
і велика
крадіжка

Jo Nesbø. DOKTOR PROKTORS GULLRØVERIET
Illustrated by Per Dybvig
Copyright © Jo Nesbø 2012
Illustrations copyright © Per Dybvig 2012
Published by agreement with Salomonsson Agency

This translation has been published with
the financial support of NORLA.
Переклад виданий за фінансової
підтримки організації NORLA.

Ю НЕСБЕ

ДОКТОР
ПРОКТОР
і велика
крадіжка

Розділ 1

Не така й велика крадіжка золота

в ослО ніч. Ляпає дощик. Місто тихо спить. Хоча... чи спить? Одна крапля впала на великий годинник міської ратуші й стекла до кінчика хвилинної стрілки. Якусь мить повисіла, відірвалася і полетіла з висоти двадцяти поверхів. Упала на асфальт і разом з іншими своїми посестрами потекла вздовж трамвайних рейок. Якщо ми зараз підемо за цією краплею, дійдемо до каналізаційного отвору й почуємо дивний звук серед тиші. Звук стане трохи гучніший, коли крапля стече в отвір і впаде в темнішу за тьму темряву міської каналізації. Разом із краплею ми попливемо в брудному смердючому потоці крізь труби, десь тонкі, а десь такі товсті, що в них можна стати на весь зріст, глибоко під скромним маленьким мегаполісом — столицею Норвегії. І що далі нестимуть

нас ці кишки під Осло, то гучнішим ставатиме звук.

Звук дуже неприємний. Ніби в кабінеті стоматолога.

Схоже на дзижчання бормашини, що пробивається крізь емаль і зубну тканину аж до чутливих нервових волокон. І гуде то тихіше, то зовсім голосно й різко, залежно від того, крізь що продирається тверде, як алмаз, свердло.

Але це нестрашно. Головне — що це не сичання анаконди з метровим язиком, не шурхотіння її лускатої шкіри й не клацання щелеп, коли чергова жертва зникає у велетенському, як рятувальне коло, роті. Я про це згадав лише тому, що подекують, ніби тут внизу живе саме така змія. А ще тому, що в темряві каналізації, ліворуч від нас, блиснула пара великих жовтих очей. І якщо ви вже пошкодували, що сюди спустилися, то зараз саме час скористатися нагодою і вшитися. Просто обережно закрийте книжку й навшпиньки вийдіть з кімнати, або сховайтеся під ковдру. Забудьте, що взагалі колись чули про каналізацію Осло, звук бормашини або змій, що їдять водяних щурів, середнього розміру дітей, а іноді навіть невеликих дорослих — якщо тільки ті не надто волохаті й без бороди.

Отже, всім, хто вирішив утекти — до побачення і най щастить.

І двері зачиніть за собою.

Ну от. Тепер ми самі.

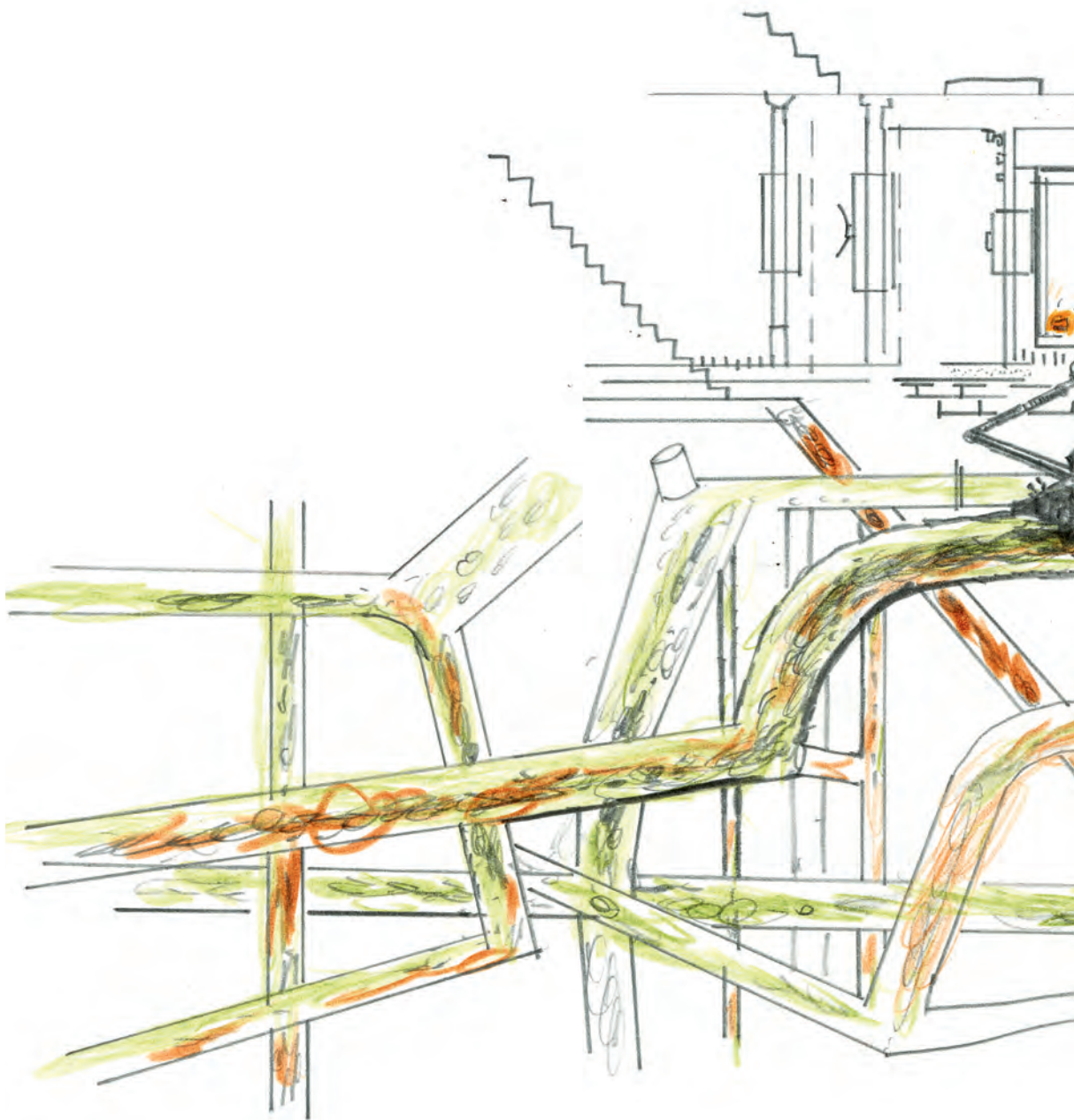
Пливемо далі брудною смердючою річкою до самого центру міста. Звук переріс уже в гучне гарчання — і ось ми бачимо світло, але розуміємо, що це не ворота раю і не пекельний дантист, а щось зовсім-зовсім інше.

Перед нами — якась деренчлива машинерія на колесах. З неї стирчить сталевий важіль, кінець якого зникає у дірці в склепінні каналізації.

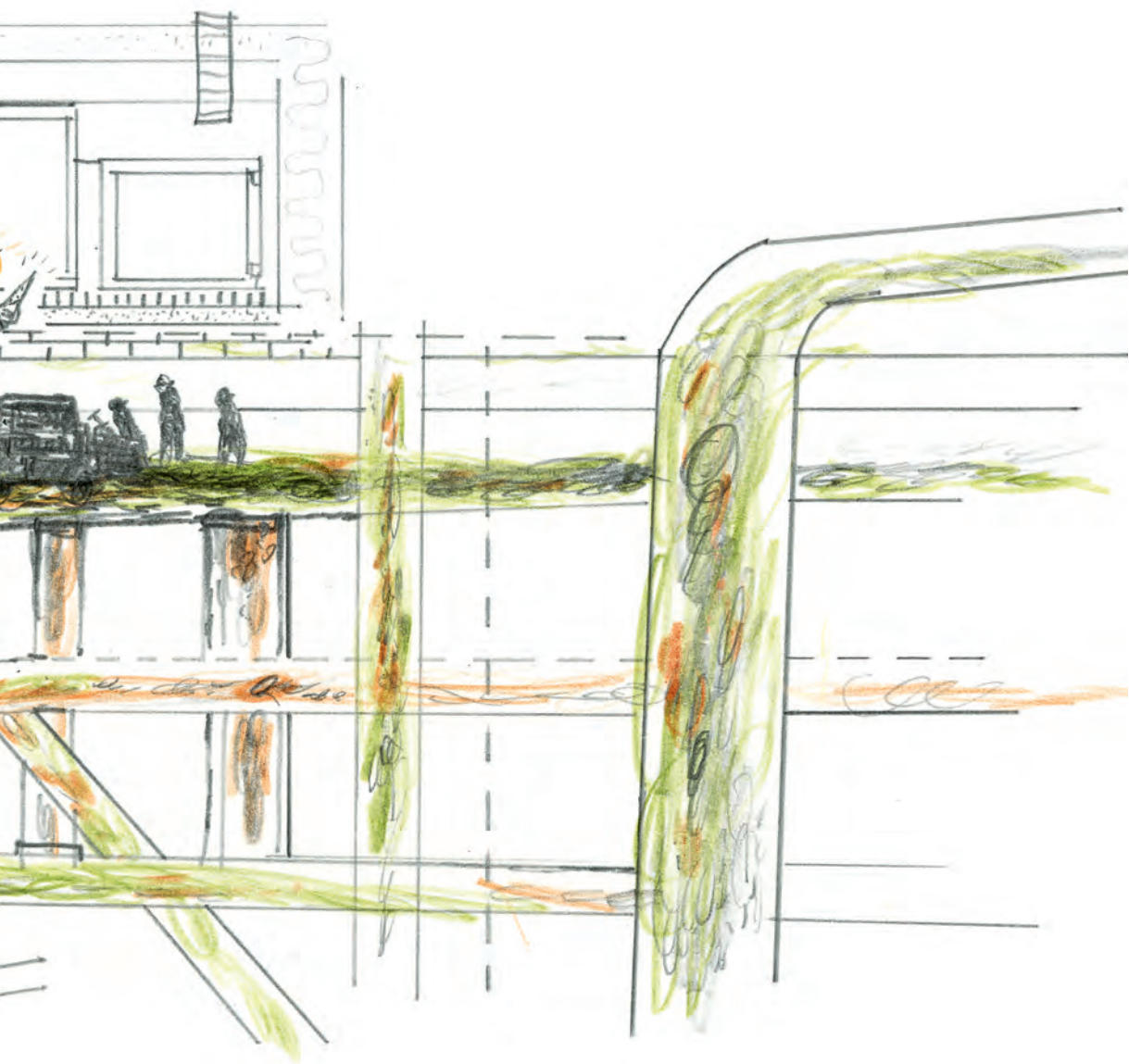
— We are almost there, lads! — вигукнув найвищий з трьох чоловіків, що стояли біля машини й світили ліхтариками в дірку. Усі троє взуті в однакові черевики, підвернуті джинси з підтяжками й білі футболки з короткими рукавами. Найвищий мав на голові капелюх-котелок. Саме цієї миті він його зняв і витер піт з лоба, і ми встигли помітити, що у всіх трьох голови поголені, і в кожного на лобі, якраз над носом і густими бровами, витатуйовано літеру. Почувся хрускіт, ніби щось проламалося, і свердло завищало, як розбалувана дитина.

— We are in! — різко сказав тип з буквою «В» на лобі й вимкнув пристрій. Деренчання машини стихло, свердло помалу опустилося. Його вістря зблиснуло у променях ліхтариків, мов найбільший у світі діамант, — можливо, тому, що це

й був найбільший у світі діамант. Нещодавно його вкрали з копальні в Південній Африці. Чоловік з літерою «С» на лобі підставив драбину до отвору в склепінні й спритно здерся вгору.

Двоє інших схвильовано спостерігали за ним.
Секунд п'ять було зовсім тихо.
— Charlie! — покликав приятеля чоловік у ко-
телку.

Ніякої відповіді протягом іще кількох секунд.
А потім з'явився Чарлі. Зігнувшись, він ніс якусь штуку, схожу на цеглину — тільки вона була золотава й дуже важка. На одному боці видно викарбувані слова: «Норвезький банк», і нижче меншими літерами: «Золотий зливоч № 101».

— Help me, Betty, — попросив Чарлі. Чоловік з літерою «В» на лобі підійшов і взяв золотий зливоч.

— And the rest? — струшуючи пил з капелюха, спитав найвищий тип. Літера «А» на його лобі майже розпливлася поміж зморшками.

— That's all there is, Alfie.

— What?!

Упевнений, найрозумніші з вас уже добрали, що ці троє говорили англійською. Тож уявімо, що ми прийняли багатомовні пігулки доктора Проктора й тепер розуміємо їхню розмову.

— Тільки один зливоч, Альфі. Сховище порожнє, — повідомив Чарлі.

— Це весь золотий запас цього чортового банку? — Бетті так розлютився, що випустив зливоч, і той упав прямо в багажник їхньої машини.

— Заспокойся, Бетті, — звернувся до нього Альфі. — Цей теж нічого. Чистісіньке золото. Повертаймося додому, хлопці.

— Тш-ш! — перебив його Чарлі. — Ви чули?

— Чули що?

— Сичання, — сказав Чарлі.

— У каналізації не буває сичання, Чарлі, — махнув рукою Альфі. — Тільки щури попискують і жаби скрекочують. Щоб почути сичання, треба зайти далеко в джунглі...

— Дивися! — схвильовано показав Чарлі.

— На що?

— Невже ви не бачили? Жовті очі! Моргнули й погасли! — Чарлі, схоже, не міг заспокоїтися.

— Тут ми бачимо хіба рожеві щурячі хвости й зелені жаб'ячі стегенця, — гнув своєї Альфі. — А жовті очі — це можна побачити в джун...

Договорити йому не дав гучний виляск.

— Гм... — Альфі почухав підборіддя. — Слухайте, а може ми якраз у джунглях? Бо цей звук дуже нагадує клацання великої зміїної пащі, якщо ви мене спитаєте. А я думаю, що краще вам мене спитати. І зараз же.

— Добре, Альфі, — зітхнув Чарлі. — Це була велика зміїна паща?

— Ага. А мама просила привезти їй щось гарне з Осло. Як щодо удава?

— Клас! — заверещав Бетті й вийняв з багажника машини бетонний парапет. Перепрошую, не бетонний парапет, а залізний кулемет. Зарядив Бетті зброю і почав стріляти. З дула виривалися спалахи вогню, кулі свистіли в тунелях каналізації і дзенькали об стіни.

Двоє інших грабіжників спрямували промені ліхтарів у той бік, де Чарлі нібито бачив жовті очі. Усе, що вони там побачили — переляканого до дрижущу щура, який стояв на задніх лапах, притиснувшись спиною до стінки.

— Чорт, — вилаявся Бетті.

— Ми отримали те, по що прийшли, — Альфі натягнув на голову котелок. — Збираймося. Їдемо додому.

Пливучи з крапелькою дощу далі в глиб каналізації до очисних споруд в Ослофіорді, ми чуємо, як Альфі, Бетті й Чарлі складають своє манаття у машину й заводять двигун.

Але за секунду до того, як двигун загарчав, ми почули — що?

Правильно.

Сичання.